

Nr 118.

Godkänd av första kammaren den 5 maj 1917.

Godkänd av andra kammaren den 5 maj 1917.

*Riksdagens skrivelse till Konungen angående anordnande av barn-
bispisning vid rikets folkskolor.*

(Första kammarens 1:a tillfälliga utskotts utlåtande Nr 12.)

(Andra kammarens 1:a tillfälliga utskotts utlåtande Nr 10.)

Till Konungen.

Uti inom riksdagens båda kamrar väckta likalydande motioner hava gjorts framställningar i syfte att utredning måtte företagas rörande införande i rikets folkskolor av bispisning av de barn, som därav äro i behov.

Motionärerna hava till stöd för sina framställningar huvudsakligen framhållit att barnbispisningen hittills väsentligen framträtt såsom en fastare organiserad anordning, hufvudsakligen i våra större städer, samt uttalat sig för att den måtte vinna en vidsträcktare utbredning i vårt land genom ingripande från statens sida, därvid dock ifrågavarande bispisning i intet fall borde erhålla karaktären av fattigvård.

Över ifrågavarande motioner har yttrande i den ordning 46 § riksdagsordningen föreskriver avgivits av folkskolöverstyrelsen.

Knappast några strävanden torde förtjäna att av statsmakterna befrämjas i så hög grad som de, vilka gå ut på att bereda det uppväxande

släktet gynnsammare betingelser för att fylla de uppgifter, som en gång komma att ställas på detsamma. Det även i våra folkskolor allt mer forcerade arbetet har fäst uppmärksamheten på åtskilliga missförhållanden i fråga om vården av de unga, men också föranlett kraftiga ingripanden till åstadkommande av rättelse och förbättringar därutinnan. Ett behjärtansvärt uppslag i sådan riktning innefattas däri, att åt undernärda och fysiskt försvagade barn vid dessa skolor anordnas lämplig skolbispisning.

Behovet av barnbispisning gör sig enligt vad riksdagen inhämtat gällande i hela landet, på landsbygden i minst lika hög grad som i städerna. De, som på grund av sitt yrke äro väl förtrogna med landsbygdens skolförhållanden, kunna intyga, att det ingalunda är någon sällsynt företeelse, att barn komma till skolan utan att ha någon mat med sig från sina fattiga hem, varför det mycket ofta genom skolans försorg måst tillses, att dessa barn på ett eller annat sätt få något till livs under den tid de vistas i skolan. Den mat som medföres är dessutom ofta av den torftigaste beskaffenhet, vanligen litet torrskaffning, icke alltid mjölk och naturligtvis icke någon varm lagad mat.

Emellertid förekommer redan nu barnbispisning av ifrågasatt slag på en del ställen i vårt land.

I avsikt att utröna huru länge och i vilken utsträckning avsedd barnbispisning förekommit, verkställdes förra året av centralstyrelsen för Sveriges allmänna folkskolläraforening en utredning i ämnet, för vilken utrednings resultat redogörelse lämnats i tidskriften Föreningen.

Av denna utredning inhämtas bland annat, att bispisning av folkskolebarn förekommit i relativt stor utsträckning samt att kostnaden för sagda bispisning i genomsnitt till något mera än hälften bestritts av kommunerna, men i övrigt av den enskilda offervilligheten.

Ur folkhälsans synpunkt har barnbispisningsverksamheten säkerligen varit av stor betydelse. Redan på grund härav synes densamma böra givas större utsträckning och framför allt en säkrare grundval än nu är fallet. Men barnbispisningen är icke blott en viktig faktor i arbetet för höjandet av det uppväxande släktets hälsovård och fysiska fostran, den är tillika, såsom av folkskolöverstyrelsen erinrats och närmare utvecklats, en för vårt skolväsen viktig angelägenhet, på grund av barnens fysiska välbefinnandes inverkan på deras förmåga att med större uppmärksamhet följa undervisningen.

Barnbispisningsfrågan är således i vidsträckt mening ett samhällsintrasse, som bör kunna påräkna statens verksamma stöd.

Huru detta bör utgå torde i frågans nuvarande läge icke närmare kunna angivas. Dock vill riksdagen betona, att det med hänsyn ej mindre

till de former, under vilka verksamheten hittills utvecklats, än även till de grundsatser, som på liknande områden hittills upprätthållits, synes lämpligt, att statsunderstöd i den form det anses böra givas, i varje fall göres beroende av kommunalt eller enskilt initiativ och bidrag. Statens uppgift bör sålunda enligt riksdagens mening inskränka sig till att utfylla de luckor, som av kommuns fattigdom eller andra därmed jämförliga orsaker uppstå.

Då riksdagen i övrigt i allt väsentligt anser sig kunna instämma i vad till stöd för motionen anförts, får riksdagen anhålla, det täcktes Eders Kungl. Maj:t låta utreda, huruvida och i vad mån barnbespisningsverksamheten i rikets folkskolor må genom statens försorg understödjas.

Stockholm den 5 maj 1917.

Med undersätlig vördnad.
